



Καθηγητές θρησκευτικών για το καθολικό δόγμα: η απαίτηση περί κατοχής πιστοποιητικού ικανότητας χορηγούμενου από εκκλησιαστική αρχή δεν δικαιολογεί την ανανέωση των συμβάσεων ορισμένου χρόνου

Δεν υφίσταται διάκριση λόγω θρησκείας ή λόγω του ότι πρόκειται για σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου

Ο ΥΤ και δέκα επτά ακόμη καθηγητές (στο εξής, από κοινού: ενάγοντες), οι οποίοι διδάσκουν επί πολλά έτη θρησκευτικά για το καθολικό δόγμα σε δημόσια ιδρύματα, προσελήφθησαν από το Ministero dell'Istruzione dell'Università e della Ricerca - MIUR (Υπουργείο Παιδείας, Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας, Ιταλία) με διαδοχικές συμβάσεις ορισμένου χρόνου (στο εξής: ΣΟΧ). Διαπιστώνοντας ότι λόγω της ετήσιας διάρκειας των συμβάσεων εργασίας τους, η οποία δεν καθιστούσε δυνατή την εγγραφή τους στους εφεδρικούς πίνακες, δεν μπόρεσαν να τύχουν της μονιμοποίησης που προβλέπει το ιταλικό δίκαιο για το διδακτικό προσωπικό, οι ενάγοντες άσκησαν αγωγή ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου με κύριο αίτημα τη μετατροπή των υφισταμένων συμβάσεών τους σε συμβάσεις αορίστου χρόνου.

Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η ιταλική ρύθμιση με την οποία μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο η συμφωνία-πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου¹ αποκλείει τη μετατροπή των διαδοχικών συμβάσεων ορισμένου χρόνου σε συμβάσεις αορίστου χρόνου στον τομέα της εκπαίδευσης και εκτιμά ότι η αγωγή δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Κατά το εν λόγω δικαστήριο, δεδομένης της προαναφερθείσας έλλειψης δυνατότητας μετατροπής και του γεγονότος ότι οι οικείοι καθηγητές θρησκευτικών για το καθολικό δόγμα δεν μπόρεσαν να υπαχθούν στην προβλεπόμενη από το ιταλικό δίκαιο διαδικασία μονιμοποίησης, το ιταλικό δίκαιο δεν προβλέπει κανένα μέτρο για την αποτροπή της καταχρηστικής σύναψης διαδοχικών συμβάσεων ορισμένου χρόνου όσον αφορά τους εν λόγω καθηγητές, κατά την έννοια της ρήτρας 5 της συμφωνίας-πλαισίου.

Συνεπώς, το αιτούν δικαστήριο αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα όσον αφορά τη συμβατότητα της ιταλικής ρύθμισης προς την διάταξη αυτή της συμφωνίας-πλαισίου, καθώς και προς την απαγόρευση των διακρίσεων για θρησκευτικούς λόγους βάσει του δικαίου της Ένωσης². Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο ζήτησε από το Δικαστήριο να διευκρινίσει εάν η απαίτηση περί πιστοποιητικού ικανότητας χορηγούμενου από εκκλησιαστική αρχή, το οποίο πρέπει να διαθέτουν οι καθηγητές θρησκευτικών για το καθολικό δόγμα για τη διδασκαλία, συνιστά «αντικειμενικό λόγο» κατά την έννοια της συμφωνίας-πλαισίου που να μπορεί να δικαιολογήσει την ανανέωση τέτοιων συμβάσεων ορισμένου χρόνου. Τέλος, διερωτήθηκε ως προς τις συνέπειες που πρέπει να συναχθούν για τη διαφορά της κύριας δίκης σε περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει την επίμαχη ρύθμιση μη συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης.

¹ Συμφωνία-πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου η οποία συνήφθη στις 18 Μαρτίου 1999 (στο εξής: συμφωνία πλαίσιο) και η οποία περιλαμβάνεται στο παράρτημα της οδηγίας 1999/70/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, σχετικά με τη συμφωνία-πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη από τη CES, την UNICE και το CEEP (ΕΕ 1999, L 175, σ. 43).

² Η απαγόρευση αυτή προβλέπεται από το άρθρο 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (ΕΕ 2000, L 303, σ. 16).

Με την απόφασή του, το Δικαστήριο αποφαινεται, μεταξύ άλλων, επί της αποτελεσματικότητας των μέτρων που πρέπει να προβλέπουν τα εθνικά δίκαια για την πάταξη της καταχρηστικής σύναψης διαδοχικών συμβάσεων ορισμένου χρόνου.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Προκαταρκτικώς, το Δικαστήριο κρίνει εαυτό αρμόδιο να αποφανθεί επί της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, καθόσον διαπιστώνει, μεταξύ άλλων, ότι οι επίμαχες εθνικές διατάξεις δεν αποσκοπούν στην οργάνωση των σχέσεων κράτους μέλους με τις εκκλησίες, αλλά αφορούν τους όρους εργασίας των καθηγητών που διδάσκουν θρησκευτικά για το καθολικό δόγμα στα δημόσια ιδρύματα. Επομένως, η υπόθεση δεν αφορά το καθεστώς που έχουν οι εκκλησίες κατά την έννοια του άρθρου 17, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

Επί της ουσίας, το Δικαστήριο καταλήγει στην απουσία διακρίσεως για θρησκευτικούς λόγους, δεδομένου ότι η μονιμοποίηση των εναγόντων ήταν αδύνατη λόγω της διάρκειας της σύμβασής τους, δίχως τούτο να έχει οποιαδήποτε σχέση με τη θρησκεία τους. Στη συνέχεια, το Δικαστήριο κρίνει, κατ' αρχάς, ότι η έλλειψη δυνατότητας μετατροπής των συμβάσεων των εναγόντων σε συμβάσεις αορίστου χρόνου, ενώ τούτο είναι δυνατό για καθηγητές άλλων μαθημάτων οι οποίοι τελούν σε συγκρίσιμη κατάσταση, συνιστά διαφορετική μεταχείριση μεταξύ δύο κατηγοριών εργαζομένων ορισμένου χρόνου. Κατά συνέπεια, η συγκεκριμένη κατάσταση δεν εμπίπτει στη ρήτρα 4 της συμφωνίας-πλαisiού³, διότι η εν λόγω ρήτρα απαγορεύει τη διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των εργαζομένων ορισμένου χρόνου και των εργαζομένων αορίστου χρόνου. Επομένως, το αιτούν δικαστήριο δεν μπορεί να αφήσει ανεφάρμοστους τους επίμαχους εθνικούς κανόνες βάσει της εν λόγω ρήτρας.

Περαιτέρω, όσον αφορά τη ρήτρα 5 της συμφωνίας-πλαisiού με τίτλο «Μέτρα για την αποφυγή κατάχρησης», το Δικαστήριο κρίνει ότι η διάταξη αυτή αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση που εξαιρεί τους καθηγητές θρησκευτικών για το καθολικό δόγμα από την εφαρμογή των κανόνων οι οποίοι αποσκοπούν στην πάταξη της καταχρηστικής σύναψης διαδοχικών συμβάσεων ορισμένου χρόνου, εφόσον η εσωτερική έννομη τάξη δεν προβλέπει κανένα άλλο αποτελεσματικό μέτρο για την πάταξη της εν λόγω καταχρηστικής σύναψης, όπερ εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει.

Πράγματι, δεν αποκλείεται βεβαίως η διδασκαλία των θρησκευτικών για το καθολικό δόγμα στον δημόσιο τομέα να απαιτεί συνεχή προσαρμογή του αριθμού των εργαζομένων και του αριθμού των δυνητικών χρηστών, όπερ συνεπάγεται για τον εργοδότη προσωρινές ανάγκες πρόσληψης, δεδομένου ότι η ιδιαίτερη ανάγκη για ευελιξία στον τομέα αυτόν μπορεί να δικαιολογήσει, υπό το πρίσμα της ρήτρας 5, σημείο 1, στοιχείο α', της συμφωνίας-πλαisiού, τη σύναψη διαδοχικών συμβάσεων ορισμένου χρόνου. Εντούτοις, για την τήρηση της διατάξεως αυτής πρέπει να διαπιστώνεται συγκεκριμένα ότι η ανανέωση τέτοιων συμβάσεων αποσκοπεί στην κάλυψη προσωρινών αναγκών και ότι η δυνατότητα αυτή δεν χρησιμοποιείται, στην πραγματικότητα, για να καλύψει πάγιες ανάγκες του εργοδότη σε προσωπικό. Εν προκειμένω, όμως, οι ενάγοντες συνδέονταν με τον εργοδότη τους με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, ασκώντας επί πολλά έτη παρόμοια καθήκοντα, οπότε μπορεί να θεωρηθεί ότι η σχέση εργασίας ικανοποιούσε διαρκή ανάγκη, όπερ εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

Επιπλέον, διαπιστώνοντας μεταξύ άλλων ότι το πιστοποιητικό ικανότητας για τη διδασκαλία που πρέπει να διαθέτουν οι καθηγητές θρησκευτικών για το καθολικό δόγμα χορηγείται άπαξ, και όχι πριν από την έναρξη κάθε σχολικού έτους για το οποίο συνάπτεται σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, χωρίς η χορήγησή του να εξαρτάται από τη διάρκεια της σύμβασης εργασίας, και διαπιστώνοντας επίσης ότι η χορήγηση του πιστοποιητικού δεν συνδέεται με μέτρα που επιδιώκουν σκοπούς κοινωνικής πολιτικής, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το εν λόγω πιστοποιητικό δεν συνιστά «αντικειμενικό λόγο» που να δικαιολογεί την ανανέωση

³ Η ρήτρα 4 της συμφωνίας-πλαisiού με τίτλο «Αρχή της μη διάκρισης» προβλέπει, στο σημείο 1, ότι όσον αφορά τις συνθήκες απασχόλησης, οι εργαζόμενοι ορισμένου χρόνου δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται δυσμενώς σε σχέση με τους αντίστοιχους εργαζομένους αορίστου χρόνου μόνο επειδή έχουν σύμβαση ή σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου, εκτός αν αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους.

συμβάσεων ορισμένου χρόνου, κατά την έννοια της ρήτρας 5, σημείο 1, στοιχείο α', της συμφωνίας-πλαίσιου.

Τέλος, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, καθόσον η ρήτρα αυτή στερείται αμέσου αποτελέσματος και δεδομένου ότι, ως εκ τούτου, το εθνικό δικαστήριο δεν υποχρεούται να αφήσει ανεφάρμοστη εθνική διάταξη που αντιβαίνει προς αυτήν, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει αν είναι δυνατή μια σύμφωνη προς τη συμφωνία-πλαίσιο ερμηνεία των επίμαχων εθνικών διατάξεων, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο του εσωτερικού δικαίου και εφαρμόζοντας τις αναγνωρισμένες από το δίκαιο αυτό μεθόδους ερμηνείας.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106